

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege pentru modificarea și completarea Legii societăților nr. 31/1990

La data de 3 aprilie 2016, publicarea celor 11,5 milioane de documente confidențiale aparținând firmei de avocatură offshore Mossack Fonseca din Panama, obținute dintr-o sursă anonimă de cotidianul german *Suddeutsche Zeitung*, a transmis o undă de șoc în întreaga lume, dezvăluind schemele financiare prin care clienții companiei, între care se numără și oameni politici din România, își pun la adăpost averile imense și profită din plin de facilitățile paradisurilor fiscale pentru a se sustrage de la plata oricăror impozite către bugetele publice ale statelor din care își procură, prin mijloace mai mult sau mai puțin legale, respectivele sume de bani.

Acest incident, cunoscut sub denumirea de Panama Papers și considerat a fi cea mai mare scurgere de informații din istorie, a adus în atenția opiniei publice românești faptul că legislația noastră internă permite menținerea în anonimat a deținătorilor titlurilor emise de unele societăți comerciale pe acțiuni, precum și deplina confidențialitate asupra tranzacțiilor realizate cu asemenea titluri.

Ascunderea identității acționarilor este posibilă prin exploatarea unor vechi prevederi ale Legii nr. 31/1990, conform cărora acțiunile care alcătuiesc capitalul social al societăților pe acțiuni pot fi clasificate, după criteriul modului de transmitere, în acțiuni nominative și acțiuni la purtător. Această clasificare, inclusă chiar de la prima formă a legii, își are originea în Codul Comercial Carol al II-lea din 1940, care a permis emiterea și utilizarea de acțiuni la purtător până la abolirea și convertirea obligatorie a acestora în acțiuni nominative, dispusă la numai un an mai târziu prin Legea nr. 242/1941.

Acțiunile nominative, care pot fi emise în formă materială sau dematerializată, sunt deținute în proprietate de persoana fizică sau juridică menționată pe suportul de hârtie sau în Registrul Acționarilor și identificate prin nume, prenume, cod numeric personal și domiciliu, respectiv prin denumire, sediu, număr de înmatriculare și cod unic de înregistrare, după caz.

Din acest motiv, transferul dreptului de proprietate asupra acțiunilor nominative presupune cel puțin semnarea de către cedent și cesionar a unei declarații în Registrul Acționarilor, precum și o mențiune pe titlu în cazul acțiunilor emise în formă materială, iar tranzacțiile trebuie declarate și înregistrate în Registrul Comerțului pentru a fi valabile și opozabile față de terți. În ceea ce privește acțiunile emise în formă dematerializată și tranzacționate pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare,

dreptul de proprietate se transmite și se înregistrează potrivit legislației specifice din domeniul pieței de capital.

Așadar, societățile comerciale care emit acțiuni nominative sunt caracterizate printr-un grad de transparență corespunzător standardelor europene actuale, deoarece datele de identificare ale acționarilor se află în permanență la dispoziția autorităților publice și a tuturor persoanelor interesate, iar transferurile de acțiuni se declară, se înregistrează în registre publice și uneori implică asistența de specialitate a unor profesioniști – avocați, notari, brokeri, etc.

Acțiunile la purtător, pe de altă parte, nu conțin datele de identificare ale acționarilor, iar simpla stare de fapt constând în posesia acestor titluri constituie o prezumție relativă a dreptului de proprietate care operează în favoarea deținătorilor lor. Mai mult decât atât, transferul dreptului de proprietate asupra acțiunilor la purtător se realizează prin predarea fizică a titlurilor, fără nicio altă formalitate suplimentară și fără înregistrarea tranzacției de către o instituție independentă și autorizată în acest sens.

Dificultatea identificării proprietarilor acțiunilor la purtător, și implicit a ultimului deținător al companiei care a emis instrumentele respective, reprezintă o breșă intens exploatată în activitățile de ascundere sau deghizare a adevăratei proprietăți a entităților utilizate în cadrul schemelor de spălare a banilor. Din acest motiv, FATF (Grupul de Acțiune Financiară privind Spălarea Banilor) recomandă statelor a căror legislație permite societăților comerciale emiterea de acțiuni la purtător să ia măsurile adecvate care să prevină folosirea acestor firme pentru spălarea de bani și să demonstreze că măsurile respective sunt eficiente.

Conform aceleiași organizații internaționale, asemenea măsuri pot consta în: interzicerea acțiunilor la purtător; convertirea acestora în acțiuni nominative și/sau dematerializarea lor; imobilizarea acțiunilor la purtător prin impunerea unei obligații de depozitare a acestora la autorități financiare reglementate sau intermediari profesioniști; înregistrarea tranzacțiilor cu acțiuni la purtător în registre electronice accesibile autorităților competente.

Pe lângă riscul ca sume importante din bugetele publice românești să devină surse de finanțare ale unor activități cu caracter terorist din țară sau din străinătate, legislația actuală permite funcționarilor publici aflați sub incidența Legii nr. 176/2000 să ascundă cu ușurință fluctuațiile nejustificate ale averilor rezultate din facilitarea ilicită a accesului la contracte de achiziție publică pentru companiile cu acțiuni la purtător pe care le controlează, prin intermediul cărora încălcările legislației privind conflictul de interese pot fi mușamalizate cu ușurință.

Pentru eliminarea și/sau minimalizarea acestor riscuri, în ultimii cinci ani nu mai puțin de 13 state au interzis complet acțiunile la purtător, alte 29 au impus diverse restricții la tranzacționarea acestor titluri, în timp ce ultimele 6, printre care și România, nu au luat încă nicio

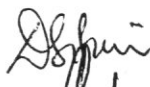
măsură în acest sens, cu toate că datele prezentate de Oficiul Național al Registrului Comerțului relevă existența a aproximativ 380 de astfel de firme. Drept pentru care, prin prezentul proiect de lege propunem interzicerea emiterii de noi acțiuni la purtător și efectuării de operațiuni cu acțiunile la purtător existente, sub rezerva convertirii acestora în acțiuni nominative.

În numele inițiatorilor:

Vlad-Tudor Alexandrescu – Senator USR

Silvia-Monica Dinică – Senator USR

George-Edward Dircă – Senator USR

Cristian Ghica – Senator USR

Stelian-Cristian Ion – Deputat USR

